

Poročilo s 17. Evropskega kongresa psihologov

Mojca Poredoš, Urška Žerak in Neža Podlogar
Oddelek za temeljni pedagoški študij, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani

Report from the 17th European Congress of Psychology

Mojca Poredoš, Urška Žerak and Neža Podlogar
Department of Education Studies, Faculty of Education, University of Ljubljana

Ključne besede: kongres, središčna znanost, družbeni izzivi, interdisciplinarnost

Keywords: congress, hub science, current social problems, interdisciplinary

Med 5. in 8. junijem 2022 je Ljubljana gostila 17. Evropski kongres psihologov (*17th European Congress of Psychology, ECP 2022*), ki ga vsaki dve leti organizira Evropsko združenje psihologov (*European Federation of Psychologists' Associations, EFPA*) z namenom deljenja znanstvenih spoznanj, spodbujanja razvoja psihologije in prenosa znanstvenih odkritij v prakso (povezava do spletne strani kongresa: <https://www.ecp2022.eu/>). Letošnji Evropski kongres psihologov je v sodelovanju z Evropskim združenjem psihologov organiziralo Društvo psihologov Slovenije, udeležilo pa se ga je okoli 1000 udeležencev iz 71 držav sveta. Za zagotavljanje visoke kakovosti prispevkov v obliki individualnih predstavitev, simpozijev, delavnic, posterjev ter razprav za in proti, je poskrbel znanstveni odbor, ki ga je vodila prof. dr. Mojca Juriševič. Za nemoteno organizacijo pa je v sodelovanju s Cankarjevimi domom poskrbel organizacijski odbor pod vodstvom Marka Vrtočca. Organizacijo kongresa so podprle vse tri največje slovenske univerze, Ministrstvo za izobraževanje in druge pomembne organizacije. Kongres je potekal pod častnim pokroviteljstvom predsednika republike Slovenije Boruta Pahorja, podprla pa ga je tudi Mestna občina Ljubljane z županom Zoranom Jankovičem. Osrednja tema kongresa je bila *Psihologija kot središčna znanost: priložnosti in odgovornosti*, saj psihologija povezuje družboslovne in naravoslovne znanosti ter je ena od sedmih središčnih znanosti (Boyack idr., 2005), kot taka pa ima pomemben vpliv tudi na druge znanosti in s tem veliko priložnosti za sodelovanje ter odgovornost do najrazličnejših uporabnikov.

Organizatorji so želeli k sodelovanju spodbuditi tudi bodoče psihologe, študente psihologije iz Evrope in celotnega sveta, zato je pred začetkom kongresa, 4. junija 2022, potekal Študentski dan, ki je bil namenjen predstavitvi študentskih raziskav, delavnicam in govornikom po izbiri študentov. Prof. dr. José Manuel Palma-Oliveira je imel predavanje z naslovom *Environmental (and Other) Conflicts and How to Overcome Them: Psychology Quest Against Common Sense*, dr. Saša Zorjan pa je imela predavanje o čustvih in regulaciji z naslovom *From Emotions to Cravings: Can We Also Regulate Them Implicitly?*.

Uradno se je Evropski kongres psihologije začel v torek, 5. junija 2022, z otvoritveno slovesnostjo. Del otvoritvene slovesnosti je bilo predavanje dr. Janka Božiča z naslovom: *Social Communication and Roll of Consensus in Honeybees*, v katerem je izpostavil poseben odnos, ki ga imamo ljudje do medonosnih čebel ter povezavo med človeško družbo in raziskovanjem življenja čebel. Vzporednice med človeškim vedenjem in vedenjem čebel je v zaključku povzel socialni psiholog, prof. dr. Stephen David Reicher.

Vsakodnevno je vzporedno potekalo več sekcij, vsebinsko bogat program je združeval zanimive predstavitve iz raznolikih področij psihologije in sorodnih ved: razvojna psihologija, psihologija javnega zdravja, psihologija osebnosti, socialna psihologija, psihologija v izobraževanju, psihologija dela in organizacije, klinična psihologija in psihopatologija, e-psihologija, okoljska psihologija, psihologija biologije, psihološko ocenjevanje, raziskovalna metodologija v psihologiji, psihologija nevroznanosti, psihologija umetnosti, športna psihologija, psihologija prometa in transporta ter psihologija skupnosti (Juriševič, 2022; Juriševič in Podlesek, 2022). Govorci so poudarili vlogo in odgovornost psihologije pri soočanju s sodobnimi družbenimi izzivi vojne v Ukrajini, izrazitih klimatskih sprememb in pandemije covid-19.

---

*Naslov/Address: dr. Mojca Poredoš, Pedagoška fakulteta, Univerza v Ljubljani, Oddelek za temeljni pedagoški študij, Kardeljeva ploščad 16, 1000 Ljubljana, e-mail: mojca.poredos@pef.uni-lj.si

V ospredju so bile aktualne teme odzivanja in soočanja s pandemijo ter prilagoditve vezane na tehnologijo (npr. e-terapija, socialna omrežja, umetna inteligenca). Veliko je bilo tudi interdisciplinarnih predstavitev, ki so odražale neposredno nit kongresa, in sicer mreženje in povezovanje. Najštevilčnejše zastopano je bilo področje klinične psihologije, ki je med drugim tematsko obsegalo prispevke aktualnega soočanja s pandemijo COVID-19 in skrb za duševno zdravje, različne vidike posttravmatske stresne motnje, obravnavo zlorab psihoaktivnih substanc, motenj hranjenja, avtizma, psihopatologije, stresa pri starših ter razvoj in predstavitev različnih psiholoških terapij. Sledilo je področje socialne psihologije, kjer so govorniki predstavili sodobna spoznanja glede vedenja mladostnikov, družine, partnerstva in medosebnih odnosov, sociokognitivnih vidikov vsakdanjega življenja, pomena skupnosti in družbene podpore ter problematike različnosti spolov, etničnih skupin in migracij. Tudi področje psihologije dela in organizacije je bilo številčno zastopano, med drugim so govorniki predstavili aktualne teme s področja selekcije kadra, vodenja, razvoja zaposlenih, hibridnih delovnih okolij, upravljanja s stresnimi situacijami in dobrega počutja na delovnem mestu. Aktualni so bili tudi prispevki iz področja psihologije v izobraževanju, ki so naslavljali tematike podpore učencem, staršem in pedagoškim delavcem v času pandemije, promocije duševnega zdravja in kakovostnega učenja. Bogat znanstveni program so ves čas kongresa dopolnjevali tudi spremljevalni družabni dogodki.

Poleg individualnih predstavitev, simpozijev, tematskih srečanj, delavnic in razprav, so bila del osrednjega dogajanja na konferenci vabljeni predavanja, ki jih je pripravilo 17 govornikov, ki so se dotaknili najrazličnejših tem. V sredo, 6. julija 2022, je predsednik Evropskega združenja psihologov, prof. dr. Christoph Steinebach z Univerze v Zürichu, spregovoril o odpornosti psiholoških poklicev v predavanju z naslovom *Can a Profession Be Resilient? European Psychology in Times of Rapid Transformation and Unpredictable Change*. Dotaknil se je tudi vloge psihologije pri spoprijemanju s pandemijo COVID-19 in prihajajočimi podnebnimi spremembami, ter nujnih sprememb znotraj psihologije kot vede in znanosti, ki se bodo sočasno zgodile. V nadaljevanju je prof. dr. Gerhard Andersson z Univerze v Linköpingu, v predavanju z naslovom *Using the Internet to Provide and Support Psychological Treatments in the Era of a Pandemic*, spregovoril o uporabi spletnih intervencij, predvsem spletno podprte kognitivno-vedenjske terapije, ki lahko pomembno izboljša dostopnost potrebne psihološke podpore za širšo javnost. Vzporedno je potekalo predavanje prof. dr. Todda Lubarta *Homo Creativus: An Overview of the 7 Cs of Creativity*, v okviru katerega je predstavil pristop 7 C-jev k raziskovanju ustvarjalnosti. Prikazal je sodobne raziskovalne ugotovitve s sedmih področij, v okviru katerih je razložil pomen ustvarjalcev in njihovih značilnosti (*Creators*), ustvarjalnega procesa (*Creating*), sodelovanja (*Collaboration*), fizičnega in socialnega okolja (*Context*), ustvarjenega produkta (*Creations*), rabe ustvarjalnega dosežka (*Consumption*) in razvijanja ustvarjalnosti v okviru šolskega kurikula (*Curricula*) za razvoj ustvarjalnosti. V poznih popoldanskih urah pa so udeleženci lahko vzporedno

prisluhnili še predavanjem prof. dr. Deanne Marie Barch, z Univerze v Washingtonu, in prof. dr. Evangelie Demerouti, z Univerze Eindhovnu. Prof. dr. D. M. Barch je v okviru svojega predavanja *Understanding the Multifactorial Developmental Pathways to Mental Health in Youth: Psychological Clinical Science Contributions* spregovorila o dejavnih tveganja za razvoj duševnih bolezni, predvsem depresije in samomorilnih ideacij, pri mladih, s poudarkom na raznolikih nevroloških dejavnih, ter možnih učinkovitih terapijah. Prof. dr. E. Demerouti pa je v predavanju izpostavila nedavne raziskave s področja teorije poklicnih zahtev in virov. Prikazala je novejšo raziskavo, ki se osredotoča na preoblikovanje delovnih mest s strani zaposlenih, torej na proaktivno vedenje zaposlenih, s katerim želijo izboljšati delovne pogoje in procese. V nadaljevanju je predstavila tudi intervencije, ki jih lahko uporabijo delodajalci, da pri svojih zaposlenih spodbudijo proaktivno vedenje, ki vodi v izboljšave.

V okviru kongresa so potekala tudi srečanja delovnih skupin EFPA ter mednarodnega projekta IPCP, ki se ukvarja s kompetencami v psihologiji. Predstavniki odborov EFPA psihologije v izobraževanju, e-psihologije, zdravstvene psihologije, gerontopsihologije, skupnostne psihologije, psihologije kriznega upravljanja in travme, kulturne in etnične raznolikosti, ocenjevanja in etike so izmenjali izkušnje, novejšo raziskovalne ugotovitve ter razpravljali o novostih na področju in prihodnjem delu.

V sredo, 6. julija 2022, je v atriju ZRC SAZU potekal tudi brezplačen odprt dogodek namenjen širši javnosti, ki ga je s krajšim predavanjem o čustvih, ki spremljajo pomembne dogodke v posameznikovem življenju, otvoril prof. dr. Reinhard Pekrun. O tem, s kakšnimi čustvi se srečujejo ob vzponih in padcih, kaj so doživeli na poti do dosežkov in kako jim je to pomagalo pri doseganju nadaljnjih uspehov, pa so v nadaljevanju na okrogli mizi spregovorili Tin Vodopivec, mednarodno priznani stand-up komik in režiser, Alenka Košir, bivša ritmična gimnastičarka, model in osebna trenerka ter Urška Zgojznik, okoljevarstvenica in aktivistka. Okroglo mizo je moderiral psiholog Erik Babič. Dogodek je bil namenjen prenosu pomembnih znanstvenih spoznanj v prakso.

Znanstveni program se je nadaljeval v četrtek, 7. julija 2022. Kot prva vabljeni predavateljica sta nastopila dr. Carol Falender in prof. dr. Paul Wylleman, z Univerze Vrije v Bruslju. Dr. C. Falender je pripravila predavanje *Clinical Supervision: The Pedagogical Key to Hub Science Training*, v katerem je poudarila pomen supervizije za prenos znanja, spretnosti, vrednot in prepričan na prihajajoče generacije psihologov. Prof. dr. Wylleman pa je v predavanju *The Role of Psychologists in Optimizing Olympians and Paralympians' Development, Performances and Mental Health* osvetlil pomen psihičnega zdravja za športnike. V nadaljevanju je prof. dr. Karl J. Friston, z Univerze v Londonu, spregovoril o procesu zaznavanja in sprejemanja odločitev v predavanju z naslovom *Deep Inference*. Poudaril je, da možgani delno optimizirajo zaznave, medtem ko so izbire in odločitve pogosto posledica vrednostnih funkcij in nagrad. Dr. Maria Ojala pa je v predavanju *How do Young People Cope with Climate Change and How do They Deal with Sustainability Conflicts? Implications for Wellbeing And Climate*

Engagement spregovorila o skrbeh, ki jih imajo mladi v povezavi s podnebnimi spremembami in njihovem aktivnem spoprijemanju z njimi. V poznih popoldanskih urah je prof. dr. Frank C. Worrell v okviru predavanja *Psychology as a Hub Science: The Central Role of Talent Development* spregovoril o nadarjenosti in nadarjenih, bolj natančno o razvijanju talentov, ki je ena izmed ključnih nalog izobraževalnega sistema. Poudaril je pomen razvijanja nadarjenosti na različnih področjih. Dr. Tom Van Daele pa je v predavanju *There's No Turning Back Now? The Potential of Technology for Mental Healthcare* predstavil širok nabor raznolikih spletnih tehnologij, ki jih lahko uporabimo pri odkrivanju in zdravljenju duševnih težav. Posebno pozornost je namenil vlogi psihologa in psiholoških teorij pri razvijanju novih tehnologij za spodbujanje duševnega zdravja ter naslavljanju različnih omejitev trenutnih tehnoloških rešitev. Četrtek se je zaključil s prijetno kongresno večerjo, ki je udeležencem ponudila priložnost, da v neformalnem, sproščenem okolju utrdijo poklicne in prijateljske vezi.

V petek, 8. julija 2022, so udeleženci v dopoldanskih urah lahko prisluhnili predavanjem prof. dr. Rona Rapeeja, z Univerze Macquarie, in prof. dr. Stephna Davida Reicherja z Univerze St Andrews. Prof. dr. Rapee je v okviru predavanja *Universal, School-Based Screening to Provide Early Intervention for Youth Mental Health: Experiences From a State-Wide Study* naslovil temo diagnosticiranja duševnih težav pri otrocih in mladostnikih. Izpostavil je tudi pomembnost tega, da vsak diagnosticiran otrok ali mladostnik prejme kakovostno, empirično podprto pomoč. Šole so okolje, v katerega je vključenih večina otrok in mladostnikov, zato je njihova vloga pri identifikaciji učencev, ki potrebujejo pomoč, ključnega pomena. Pri tem pa je ključno tudi ustrezno prepoznavanje duševnih težav, ki pogosto ostanejo nediagnosticirane. Predstavil je idejo presejalnega testiranja in napotitve, ki jo je pilotno preizkusil v avstralskih šolah. Prof. dr. Reicher je v svojem predavanju s pomenljivim naslovom *Make Russia Great Again: On the Toxic Leadership of Vladimir Putin* predstavil vodenje z vidika aktualnih pomembnih dogodkov in oseb. Pri svoji razlagi se je naslonil na pomembne pojme v socialni psihologiji, kot so vodenje, identitetno vodenje, socialni vpliv in socialno upravljanje z identiteto, avtoritarnost in sovražstvo do drugačnih. Opozoril pa je tudi na pomen komunikacije in problematično retoriko, ki jo voditelji lahko uporabljajo za doseganje svojih ciljev. V popoldanski del dogajanja smo vstopili s predavanji prof. dr. Reinharda Pekruna, z Univerze v Essexu, z naslovom *Achievement Emotions: State of the Art, Challenges, and Future Directions*, in prof. dr. Herberta Hoijtinka, z Univerze v Utrechtu, z naslovom *Bayesian Hypothesis Evaluation*. Prof. dr. Pekrun je osvetlil pomen različnih čustev v situacijah dosežkov, pri čemer je kot najbolj raziskano čustvo izpostavil anksioznost. Poudaril je, da lahko različna čustva spodbudijo ali ovirajo učenje ali izvedbo dejavnosti, hkrati pa čustva vplivajo tudi na našo identiteto in zdravje. Prof. dr. Hoijtink pa je udeležencem ponudil poglobljen in na primerih utemeljen uvid v Bayesov način preverjanja hipotez, ki temelji na drugačnih temeljnih predpostavkah kot do sedaj široko uporabljano preverjanje ničelne hipoteze. Kot zadnja govornica na kongresu sta nastopila dr. Michal Kosinski, z Univerze v

Stanfordu, in prof. dr. Maja Zupančič, z Univerze v Ljubljani. Dr. Kosinski je v predavanju *Psychological Profiling in the Digital Environment: Risks and Opportunities* predstavil uporabo družbenih omrežij in drugih digitalnih okolij za namen boljšega razumevanja, napovedovanja in vplivanja na vedenje posameznikov. To spreminja življenjske izkušnje posameznikov, vpliva na družbo in vodi k pojavljanju novih produktov, industrij in poslovnih modelov, pri čemer dr. Kosinski opozarja, da moramo biti pozorni tudi na izzive, ki jih prinašajo nove tehnologije, saj bomo le tako lahko ustvarili boljši svet. Prof. dr. M. Zupančič je pripravila zanimivo predavanje *Emerging Adulthood Through the Lens of Individuation*, v katerem je predstavila in povezala večletno raziskovalno delo, ki ga je opravila s svojimi sodelavci. V okviru predavanja je predstavila tako diagnostični pripomoček ITEA (Individuation Test for Emerging Adults) kot tudi ugotovitve o samem procesu individualizacije od staršev, ki poteka v obdobju prehoda v odraslost.

Kongres se je končal z zaključno slovesnostjo, ki je zaokrožila pestro znanstveno dogajanje. Zaključimo lahko, da je bil kongres vsebinsko bogat in raznolik, hkrati pa kot eden prvih večjih dogodkov, ki so bili po pandemiji v celoti izvedeni v živo, uspešno izveden. Naslednja priložnost za udeležbo na Evropskem kongresu psihologov pa bo naslednje leto v Brightonu v Veliki Britaniji (več informacij na spletni strani kongresa: <https://ecp2023.eu/>).

Literatura

- Boyack, K. W., Klavans, R. in Börner, K. (2005). Mapping the backbone of science. *Scientometrics*, 64(3), 351–374.
- Juriševič, M. (ur.). (2022). Book of Abstracts: 17th European Congress of Psychology. *Psihološka obzorja*, 31, 59–447. http://psiholoska-obzorja.si/arhiv_clanki/2022/ECP_2022_Abstracts.pdf
- Juriševič, M. in Podlesek, A. (ur.). (2022). *Programme book: 17th European Congress of Psychology: Psychology as the hub science: Opportunities and responsibility, 5-8 July 2022, Ljubljana, Slovenia*. Slovenian Psychologists' Association.